

Lapsilla ja nuorilla on oikeus tulevaisuuteen

Poikkeusoloissa ja niiden jälkeisissä toimissa lasten ja nuorten oikeudet ja heidän erityinen asemansa jäävät helposti sivurooliin. Pandemian hillitsemiseksi tehdyt päätökset vaikuttavat kuitenkin merkittävästi heidän oikeuksiensa toteutumiseen. Erityisesti heikommassa asemassa olevien lasten ja nuorten tilanne voi vaarantua merkittävästi. Päätöksiä tehtäessä on huolehdittava siitä, että lasten ja nuorten usko ja oikeus tulevaisuuteen säilyy.

38 000

alle 25-vuotiasta työtöntä
työnhakijaa syyskuussa
2020

KORONAKRIISI VAIKEUTTAA ARKEA JA TYÖTÄ

Lasten ja nuorten tulevaisuuden uskoon vaikuttavat merkittävästi heidän käsityksensä omista mahdollisuuksistaan kouluttautua ja löytää oma paikkansa työelämässä. Noin kolmasosa (29 %) nuorista ajattelee koronakriisin seurauksena tulevaisuutta enemmän kuin ennen, ja joka neljäs (24 %) on siitä enemmän huolissaan kuin aiemmin (Lasten ja nuorten säätiö 2020).

Koronakriisi on vaikuttanut erityisesti lasten ja nuorten kaverisuhteisiin ja lisännyt yksinäisyyttä (Itla 2020). Yläkoululaisista lähes puolet kertoo joutuneensa kevään poikkeusoloissa luopumaan itselleen tärkeästä vapaa-ajan toiminnasta tai harrastuksesta (Pelastakaa Lapset 2020).

Nuorten pääsy työelämään on korona-aikana vaikeutunut merkittävästi. Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan nuoria alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli syyskuussa yhteensä 38 100 eli 10 200 enemmän kuin vuotta aiemmin. Kriisi on vaikuttanut erityisesti palvelualaan, joka on tärkeä nuorten työllistäjä ja työmarkkinoille pääsyn väylä. Myös kesätoita on ollut tänä vuonna vaikeampaa löytää. Erityisen vaikea tilanne on osatyökykyisillä nuorilla. Esimerkiksi mielenterveyshäiriöt, neurokirjon erityispiirteet tai vammaisuus nostavat kynnystä päästä työelämään.

MIELTÄ ON HOIDETTAVA

Koronakriisin aiheuttamat poikkeusolot ovat lisänneet nuorten mielenterveyden haasteita. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen marraskuisessa tilannekuvassa jopa 40 prosenttia opiskeluterveydenhuollossa toimivista ammattilaisista ilmoitti huolen opiskelijoiden hyvinvoinnista olevan merkittävästi suurempi kuin vuotta aiemmin.

Nuorten mielenterveyttä on nyt tuettava vahvasti, jotta nuorten työkyky säilyy, eikä koronakriisistä aiheudu pitkäaikaista nuorisotyöttömyyden lisääntymistä. Lisäksi on eri toimenpitein mahdollistettava, että mahdollisimman moni nuori suorittaa toisen asteen koulutuksen loppuun. Koko yhteiskunnassa on otettava käyttöön keinoja, joilla nuorten pääsyä työelämään ja opintoihin voidaan helpottaa.

NUORUUS ON HERKKÄ ELÄMÄNVAIHE

Nuoruus on ihmisen kehityksen kannalta erityisen herkkä, huokoinen ja kriittinen elämänvaihe. Ulkopuolisuuden ja syrjäytymisen ehkäisemisessä tämä on keskeinen ajanjakso. Aikuisuuden kynnyksellä olevista huolehtimalla voidaan varmistaa, että lapsuutta seuraa hyvinvoiva nuoruus ja aikuisuus. Samalla voidaan vahvistaa niitä nuoria, joiden lapsuuden olosuhteet eivät ole tarjonneet riittävää tukea ja näin mahdollistaa myös heille itsenäistyminen ja omanlaisen elämänpolun tavoittelu. Nuoriin panostamalla voidaan ehkäistä osattomuuden ja erilaisten kuormittavien tekijöiden siirtymistä sukupolvelta toiselle.

LISÄTIETOJA

Lastensuojelun keskusliitto

Juuli Hurskainen,
johtaja (viestintä
ja vaikuttaminen),
puh. 050 353
3480

Nelli Sinisaari,
viestintäkoordinaattori,
puh. 040 671 1180

LAPSEN OIKEUDET

YK:n lapsen oikeuksien sopimus muodostaa lasten oikeuksien maailmanlaajuisen perustan. Suomessa sopimus tuli voimaan vuonna 1991. Myös muilla ihmisoikeussopimuksilla ja perusoikeuksilla on huomattava merkitys lapsille ja nuorille.

LAPSEN OIKEUKSIEN VIIKKO

Kansainvälistä Lapsen oikeuksien päivää vietetään vuosittain 20. marraskuuta. Lapsen oikeuksien viikko on Lapsen oikeuksien päivän yhteydessä vietettävä teemaviikko, jonka tavoitteena on lisätä Lapsen oikeuksien sopimuksen tunnettuutta ja lapsen oikeuksien toteutumista. Tänä vuonna viikkoa vietetään 16.-22.11. ja vuoden teema on lapsen oikeus tulevaisuuteen.

Kansallisen lapsen oikeuksien viestintäverkoston muodostavat yhdessä valtion ja kirkon toimijat sekä lapsi- ja nuorisojärjestöt ja lapsiasiavaltuutetun toimisto. Verkoston tavoitteena YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen velvoitteen mukaisesti sopimuksen tunnettuuden lisääminen, lapsen oikeuksien toteutumisen edistäminen sekä lapsen oikeuksien näkökulmien esiin tuominen julkisessa keskustelussa. Verkostoa koordinoi Lastensuojelun Keskusliitto.

LUE LISÄÄ

- Itla: Selvitys: Sosiaalihuollon ja lastensuojelun kantokyky koronakriisin aikana
- Lasten ja nuorten säätiö: Nuorten ääni – 10 kysymystä koronatilanteesta
- Pelastakaa Lapset: Lapsen ääni 2020, osa 1: Lasten näkemyksiä korona-keväästä
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos: "Pahin syksy ikinä": Lasten, nuorten ja perheiden peruspalvelut koronasyksynä 2020
- Työ- ja elinkeinoministeriö: Työllisyyskatsaus 20.10.2020